

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה צעירה
שיעור 12, מתבוננים ובונים, נצור לשונך מרע
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

12. נצור לשונך מרע

מתבוננים ובונים
שכבה צעירה

הרציונאל:

לאחר שעסקנו בחשיבות המילה הטובה ותרגלנו שימוש במילים חיוביות, בבחינת "מצוות עשה", נדרשים אנו לעסוק בהימנעות מקללות וממילות גנאי, בבחינת "מצוות לא תעשה".
ילדים רבים משתמשים במילות גנאי ובקללות מתוך הרגל. הרבה פעמים הם כלל אינם מבינים את משמעות המילים.
בשיעור זה נעודד את התלמידים להיות מודעים למילים שהם מוציאים מהפה, נלמד דרכים להימנע מדיבור שלילי, וניישם את הנלמד באמצעות תרגול תוך כדי משחק.

המטרות:

- התלמידים יבינו שאמירת קללות ומילות גנאי מזיקה לעצמם בראש ובראשונה.
- התלמידים יתרגלו כיצד להימנע מקללות ומדברי גנאי באמצעות משחק.

מבנה השיעור:

- שלב א': דמיון מודרך – "הפחמים השחורים" (מליאה)
- שלב ב': הבה נתרגל משחק כדורגל בלי לגנות ובלי לקלל (מליאה)
- שלב ג': איסוף רשמים והפקת לקחים (מליאה)

ההכנות הנדרשות:

- יש להכין ארבעה כתרים ועל כל אחד מהם לכתוב "נצור לשונך מרע".
- יש להביא כדורגל.
- יש להביא ארבע משרוקיות.
- יש לוודא שהמגרש פנוי.
- יש לצלם בהגדלה את כללי המשחק (נספח 1) ולתלות בכיתה.

מהלך השיעור

שלב א': דמיון מודרך – "הפחמים השחורים" (מליאה)

- נערוך עם התלמידים "דמיון מודרך":
הנחיות (בלשון יחיד):
למורה - יש לדבר בנועם וברוגע, לעשות הפסקה קלה בין משפט למשפט.
○ שב בנוח על הכיסא.
○ עצום עיניים.

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה צעירה
שיעור 12, מתבוננים ובוניס, נצור לשונך מרע
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

- נשום נשימה עמוקה ונשוף את האוויר החוצה.
- כעת דמיין את הסיפור הבא (למורה: ספר את הסיפור בלשון יחיד):
 - אתה כועס מאד. פניך אדומות מזעם.
 - אתה נכנס הביתה צועק ומשתולל.
 - אבא שואל "מה קרה"?
 - "ראובן הזה! הלוואי ש... אני שונא אותו..."
 - אבא מנסה להשתיק אותך, אבל אתה ממשיך לקלל ולכעוס.
 - "יש לי עצה בשבילך", אומר אבא ונותן לך ביד שקית של פחמים.
 - הוא מעמיד מולך בובה גדולה.
 - אתה מתפלא ושואל: "בשביל מה זה?"
 - אבא מסביר: "קח מהפחמים האלה. בכל פעם שתרצה לקלל, זרוק פחם אחד על הבובה".
 - אתה מסכים ולוקח פחם מהשק, זורק הכי חזק שאתה יכול ומוציא על הבובה את כל הזעם.
 - כך אתה זורק פחם ועוד פחם, מוציא ומשליך, מוציא ומשליך - עד הפחם האחרון.
 - אתה מראה לאבא את השק הריק.
 - אבא מעמיד מולך ראי גדול.
 - אתה מתבונן בראי ונבהל: מה קרה לך? האם זה אתה בראי?
 - ידיך שחורות, פניך שחורות, הבגדים שלך שחורים גם כן.
 - אתה מסתכל על הבובה. גם היא שחורה, אבל אתה - מלוכלך מאוד.
- פקח עיניך.
- נאמר לתלמידים: אבא רצה ללמד מסר חשוב.
- נשאל: מה רצה אבא ללמד? (כשאתה מקלל אתה מלכלך בעיקר את עצמך, אתה פוגע בעצמך).
- נסביר: יהודי שייך לעם קדוש. הפה שלנו הוא קדוש. אתה חושב שאתה פוגע במישהו אחר בזה שאתה מקלל אותו, אבל בעצם אתה פוגע בעצמך, אתה מלכלך את הנפש שלך.

שלב ב': הבה נתרגל משחק כדורגל בלי לגנות ובלי לקלל (מליאה)

- נצא למגרש ונשחק לפי הכללים הבאים (בחירת כללי המשחק תהיה על פי המצב בכיתה):
 - אסור לקלל.
 - אסור להגיד מילות גנאי.
 - אסור להאשים חבר שלא הצליח.
 - אסור לכנות בשמות.
- נתחלק לשתי קבוצות.
- נמנה שני שופטים מכל קבוצה (או שהקבוצה תמנה בעצמה).
- תפקיד השופטים: להאזין לדיבורים הנאמרים אצל הקבוצה היריבה במהלך המשחק.
- נחבוש לשופטים כתר שעליו כתוב "נצור לשונך מרע".

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה צעירה
שיעור 12, מתבוננים ובוניים, נצור לשונך מרע
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

- נחלק לשופטים משרוקית. בכל פעם שתיאמר במהלך המשחק מילה רעה חלילה - תתבצענה הפעולות הבאות:
 - השופטים ישרקו במשרוקית.
 - המשחק ייעצר.
 - תרד נקודה לקבוצה שבה נאמרה המילה הרעה.
 - נבחר שופטים חדשים.
- המטרה:** כמה שפחות עצירות ותחלופת שופטים.
המנצח: הקבוצה ששמרה יותר על טהרת הלשון.
במקרה של אי הסכמה, יכריע המורה.

שלב ג': איסוף רשמים והפקת לקחים (מליאה)

- נשאל את השחקנים:
 - כיצד הרגשתם במהלך המשחק בהשוואה למשחקים רגילים?
 - האם היה נוח לדעת שמישהו שם לב למה שאתם אומרים?
 - נשאל את השופטים:
 - כיצד הרגשתם?
 - אילו קשיים היו לכם כשופטים?
- לתשומת לב המורה:
- לצורך המשחק העמדנו שופטים חיצוניים כדי שיאזינו למילים הנאמרות. יש להדגיש שבמציאות היומיומית כל אחד שופט את עצמו, כל אחד כביכול חובש כתר "נצור לשונך מרע".
 - השיעור מתאים לכיתת בנים. בכיתה אחרת מומלץ לשחק משחק "מחננים" עם אותם כללים.
 - אם אין אפשרות לכנס את הכיתה לאחר המשחק הסוער - כדאי להמשיך את הדיון בשיעור הבא.
 - אפשרות להעשרה: אפשר לשחק בהזדמנויות נוספות כדי לחזק כללים אחרים. במסגרת חונכות ופעילות שגרירים אפשר למנות בוגרים שיפעילו את התרגול פעם נוספת.

הָבָה נְתַרְגֵּל מִשְׁחָק פֶּדוּרְגָל בְּלִי לְגִנּוֹת וּבְלִי לְקַלֵּל

א. אָסוּר לְקַלֵּל.

ב. אָסוּר לְהַגִּיד מְלוֹת גִּנְאִי.

ג. אָסוּר לְהֶאֱשִׁים אֶת הַחֵבֵר שְׁלֹא הֶצְלִיחַ.

ד. אָסוּר לְכַנּוֹת בְּשִׁמוֹת.

הֶצְלַחְתֶּם - הִיָּדָד ! כָּל הַכְּבוֹד.

נִכְשַׁלְתֶּם - אַל יֵאוּשׁ, הַתְּאַמְנוּ עוֹד וְעוֹד.

